

دابیران

حوسین شیریبه‌گی

ئەگینا پیروزی، پیروزی چی؟
 ناو شار و گوندو شەقام و شوسته و نیو دارستان
 و میترگ و باخ و کەنار رووبار و زەریاو زئی و
 بەرقەدو رەووزو سەرکەژ و شاخ هەمووی خۆش و
 جوانە، بەلام ئەو مەرقە کە بەناکارو کردەو گوتار و
 وتاری پیروزی، پیروزیان دەکات. ئەو رۆژە ی بۆتانی
 باس ناکەم! عەرز و ئاسمان سپی بوو، کافووری
 بوو، هەورو هەلابوو بەفربارین بوو، سیپەرە رازاوه
 لە حەوادا سەمای دەکرد و خولی دەخوارد و بەرگی
 جوان و سپی بووکیینی بە بەر زەویدا دەکرد، بەلام
 باسی ئەو رۆژەتان بۆناکەم!... ئاخە رۆژی
 دابەفران بوو...

ئەو رۆژە ی باران دادەپژا و مەرمەرە شووشە
 بە ترووسکە ترووسک و گرشەو ورشە لە گەل ڕم و
 تان و پۆی خۆردا تیکەل دەبوو و لەو کات و ساتەدا
 شەنی شەمال و سەمای پەرەسپیکە ژیان و جیھانی
 دەرازاندهوه؟ نا، نا، باسی ئەو رۆژەشتان بۆناکەم،
 ئەویش قسەو باسی خۆی هەیه و جیگاگە ی ئیترە و

خەلک هەرچی دەلین با بیلین، بەلام من دەلیم
 سەردەمانیکی خۆشە، یان سەردەمانیکی خۆش بوو!
 چی؟... سەردەمی ئەوینداریی... ئەویش ئەوینیکی
 چەند رەهەندە. ئەو دەیلیم بریار بوو بریار،
 بەلینیی بوو بەلینیی. بریار و بەلینیی چی؟ رەنگە ئەم
 پرسبارە بکە ی، ئاھ مالتە تۆش...
 بریارو بەلینیی نیوان ئەوینداریی ریبازی ئەوین و
 جوانیی. ئەو دیسان پرسبارت کرد: چون؟ بریارو
 بەلینیی ئەو ئەوینداریان جاروبار دیداریان هەب و
 گەمە ئەوینداری بکەن و لەجوانیی و
 خۆشەویستی بدوین.

بریاریان دابوو لە شەوان و رۆژانی هەورو هەلاو
 بارین و بەفریندا، لەشوینە پیروزی تاییه‌تەکان
 چاویان بەیەکدی بکەوئ... شوینی پیروزی و
 تاییه‌ت؟ ئەم شوینانە کوین؟ ئەهە ی لە بەر تۆ...
 شوینی تاییه‌ت و پیروزی ئەو شوینە یە کاروبارو قسەو
 باسی پیروزی تیدا بکری، مەرقە بەناکار و کردە ی
 پیروزی، شوین و زەمان و ژیان و جیھان پیروزی دەکا،

ئەستىپىكى دەستكردى پەروەردە كردنى ماسى و رادە وەستىن، چاودەپىنە هاموشو و يارى و گەمەى ماسى. كەژال ئەم پاو ئەوپا دەكا، چەند كەرەت دەم دەكاتەو و بەبى قسە كردن دەم دەقوچىنئىتەو. دەلبى قسە يەكى لە دلدايە و نايلى. لە پاش برى قۆنە قۆن دەلى:

- ئەم ئەستىرە زۆر بچووكە، دەلبى بەندىخانە يە، ئەويش دەھلىزى تاكە كەسى. ئاوەكەى لىخن و گەنبو، لەناو ئەم ئاوەدا ئوكسىژن زۆر كەمە، زۆرى پىنچى ئەم چارەپەشەنە ھەموو تىا دەچن، بەتايبەت ئەم كىژە ماسىيەتەنھايەى لە گەمارۆى ئەو پۆلە قرژالەدايە! دلئەزىنە دلئەزىن، مەرگى ئەم گشتە... بەناشوكرى نەبى، خۆئىتەش چىتان لە دەست نايە!؛ قۆلى دەگرم و لە ئەستىرەكە دوورى دەخەمەو، دەيبەمە سەر ئەو رووبارە بەرىنەرى بەشەنى دارستانەكەدا تىپەر دەبى. باسى ماسى چۆم و زەريا و ئوقيانوسەكانى بۆدەكەم. باسى دللى پر لە خەم و خورپە و خۆفى ئەو ماسىيانەى بۆ دەكەم لە گەمارۆى نەھەنگ و كۆسە و ماسىگرو لەژىر دەسەلات و گورز و گوشارى ئەمانەدان.

دىسانەكە باسى بەرزى و نزمى ئەو كىوانەى ناو ئاوى زەريا و ئوقيانوسەكان دەكەم و باسى بەرز و نزم بوونەوئەى شەپۆلانى زەريا و باسى مەترسىيى قىرپون و قەلاچۆى ھەموو ماسىيەكان. باسى ئەوئەى بۆ دەكەم كەچۆن پاشاوى ئاوى مىرەمالان و مالى پىاوانى مىرى دەپزىتە نىو ئەم رووبارەو و ئاوو ماسى و رووبار و زەريا و ئوقيانوس ھەموو لە مەترسىيى پىس و چەپەلبون و قەلا چۆو لەنىو چووندان، باسى... باسى...

دەسپىژى ھەور بۆ زەوى دەست پىدەكا، خوناوكە بارانىكى بلاوین بەسەرماندا دەبارى، دارژانى نەرم و ناسك و سەماو لارولەنجەى دەنكە باران بەسەرماندا، سەر لە نوئ بەرەو نىو دارستان راودوومان دەنى. سەر خۆش و مەستى باران و

قسەو باسى ئەمپرومان نىبە!... ئاخە رۆژى داباران بوو....

بەلام ئەو رۆژەى باسى دەكەم... لە ژوورە چۆل و ھۆلەكەمدا بەتەنھا دانىشتبووم و نووقمى مەلەيەكى قوول و گەورە و گران لە زەرياي ھزر و ئەندىشە بى كۆتايىەكانى خۆمدا بووم، تەلىفۆنى ژوورەكە لە ناكاو قىژاندى بىستۆكى تەلىفۆنەكەم نابە گوتمەو، خۆى بوو... ئەوين... كەژالى دۆستىم. وتم دۆست، چوونكە نەلەگەل من و نە لە گەل شۆزى ديوناسم و نە لە گەل كەسدا يەكلا نەببۆو. واديار بوو كارى پىم بوو، خۆى نەيكوت، بە گومان... رەنگە!

لەمال دەركەوتىن، لە جى ژوان يەكتر گىربووين! جى ژوان؟ بەلى! ئاخە پىمگوتبوو، شۆراش پىمگوتبوو، رەنگە كەستىك يان كەسانىكى تىرش! بەلام دوو دل بوو. برىار و بە لىنى لە گەل ئەوينى ھىچماندا نەبەستبوو، نەشىگوتبوو نا! شتىك لەنىوان عەرز و ئاسماندا ھەموومان ھەروا؟ رەنگە پاش نىوەرۆ بوو، بەيانى ئەم بارانىك بارىبوو، ئەوئەمىش بايەكى دەھات و ھەور و ھەلا بوو، ئامۆژگارىتان بى چما رۆژى ئاوا بچنە نىو دارستان و نىو باخ، لە باو سەرما رزگارىتان دى. جاقورىان بەسەرستىكى فەرشى چىمەن و مافوورەى سەوزەلان و شىناوئەردى ناو قۆبى و دارستان و باخدا وەرن و برۆن و عەترى خۆل و وىنجە و گول ھەلمژن و لە راوئىچكەيەكى بى برانەوئەدا لە ژىن و ژيان و جىھان بدۆين.

لە بانووانى نىوان دارستاندا راوئىچكەمانە، نىو دارستان ھىدى و ھىمەو (با) تىيىناكا، لە دەرەوئەى دارستان تۆفان و تۆز و خۆل، بەو(با) و ھەوروھەلايەو ھەوئەچى ببارى. دەك ئەللاى دەكرد... ئەللا ئەللامە بۆ باران، دەبا باران بە تۆفانەو بى، خواى دەكرد ئەم جىھانە كۆنەى تەفرو تونا دەكرد. لەنىوەرەستى دارستاندا دەگەبنە سەر

به گهشه و نه شه تر ده بیته وه. ئه مهت له یاد بێ: بووژانه وه، هه لدا نه وه، گه شه و نه شه... هه روا له بانو و نه كاندا پیاسه و راوێچکه مانه و زه م و لۆمه و سه ر کۆنه ی زه وی و زه مان ده که یه ن. وادیاره خونا و که بوته ریژنه و زۆر به تاو به سه ر دارستاندا ده بارێ. ده بێ به ره و چارداخه که ی نیو دارستان (هه ی پێ) بکه یه ن هه تا ته رنه بێه ن. هه روا ده که یه ن و ده که یه ن کن ئه و چارداخه دووره چاوه بیده نگی لیپا و لیپی عه تری گوڵ و گیا و باران و خوڵ و دره خته. خزاینه نیو چارداخ و خویمان له هێرشێ ریژنه باران و باو سه رما ده ربا زکرد. هه سته حه سانه وه و هێمی ده که م، سوکنایی و حه سانه وه به کی چه شنی ئه وه ی بلایی هێچ کارم به ژین و ژیان و جیهان و به هێچ که سی که وه نه ماوه، به لام ئیمه کارمان هه ر به وانه یه وه هه ر له مانه ده دو یه ن. هه ر کا مان پال به دارێ که وه ده ده یه ن و به ره و رووی یه ک پال ده ده یه ن وه. بیده نگی ئیمه... خرمه ی ریژنه یه، یان گو پاله باران؟ که ژال ده چیه مالی فکروه، ده لئی قسه یه ک له که روویا خنکا وه، یان گرتیه ک له ناو دلبا په نگی خوار دۆ ته وه جار و بار له من ده روانی. دزه نیگایه ک - جارو باریش هه ر له م هه ردومه کانه نییه.

چی به که ژال؟ چی بووه، له فکری چیدای؟ ده په ش—ۆکتی و راده چه نی. پاش ناخ هه لکیشانی ک: هێچ، هێچ... به خوا هێچ! دیسانه که ده چیه مالی فکروه و له م شو یه نه داده بری به تووره ییه وه ده پرسم: که ژال، که ژال... مه رج و بریارمان وابوو هێچ شتی ک لیک نه شارینه وه.

به په شوکا و ییه وه ده لی: ده لیم گه ری، مه پرسه! وه کوو ئاموژگاری بکه م، ده لیم: که ند و کو سپی خو ت مه شار وه، له بریاره که شمان لامه ده. له بیرت نه ماوه مه رج و بریارچ بوو؟ ده زانی به لینی چیمان دابوو؟

له ناخه وه ناخپکی سارد هه لده کیشی: یانی خو ت

عه تری خاک و خوڵ و گژو گیای به هار، له نیو دارستان و له شانی رووباردا پیاسه ده که یه ن. له سه ر مافووره ی سه وه لانی بانو وانی دارستان هه میسان باس و خوا س له کو یستان و چیا و دوندو و به رقه دو په وه زو دارستان و چۆم و زی و زه ریا و ئه سته رده که یه ن. بلایسه ی ناخ و گرمه ی قاقا چوارده و رومان ده ته نی و تیکه ل به خرمه خر می باران ده بی. ئه وه تانی سه ر خو شی ئه وه م له ئامی زی دارستاندا، له سه ر سنگی چیمه ن و سه وه لانی به هارم و به دوور له ده ست و زیان و چاوی شه ی تان و شو فار ده ست له ملان و ده ست له سه ر شان و پیلای کیژۆ له حه ی رانی خو م به مو سیقی خونا و که به کی بلاو یه ن دیم و ده چم. ئای له مو سیقی خسه خشی که لاه و ربه کانی پایز له ژیر لاقماندا، که ژال ئه مرۆ زۆر دلته نگه و ته نانه ت بو گه لاه و ربه کانی پار و پی رارو پی شتریش ده نالی نی و ده لالی ته وه، ئه و گه لایانه ی له به هاردا به سه دان ناوات و هیوا و تاسه و ئه وینه وه دینه سه ردونیا و له پایزدا سه ری نامرادی و جوانه مه رگی ده نی نه سه رخاک و خوڵ و زه وی و به ردی ئه له ده. منیش زۆر له که ژال هیدی و هیمن تر نیم و بو دارستانی ره شپو ش و تازیه بار ده نالی نیم، ئه ی هاوار گه رانی چه رخی چاخی چه په ل چی به سه ر روژگاری دارستان هینا وه، ناخ سووری پر سوو و نه یی و ناسووری سه روشت چۆن ناجوامیرانه و به بی به زه بیانه لک و پوپ و بارو به ره می باخ و دارستانی شه لالی خو یه ن کردو وه ته نانه ت چه نده ها دارو دره ختی له گه ردن داوه و چه نده های دیکه ی له زه وی داوه و سه ر باقی شی گه مارۆ داوه و ئه مرۆ سه ی قه لاچۆیان ده کات.

پییده لیم: که ژال ئه مه شت له یاد بێ گه لا ده وه ری و ده مرۆ و ده بیته کوودی دارستان و دارستان له پاش سه دان و هه زاران که ره ت بینینی مر دنی خو شه ویستان و روو توقووت و ته نکبو نه وه، هه لده اداته وه، ده بوو ژیه ته وه، گه شه ده کات و به رینتر و

هاموشۆی پاپۆری په نجه كانم به سهر زه ريبای پرچيدا ههور و ته می خهم و خه فته له دلمان ده ره وینتی. كه ژال له پاش قه ده رتیک ده پرسی: بۆچی ده بی باسی نهستی رتیکي بچووک و ماسی نیو ئه م نهستی ره، یان باسی دایکم و نه خو شیه که ی لای توو شو را گرینگ نه بی؟ بۆچی ده بی باسی دارستان و باخ و زه ریا و چیا و ماسی و نه ههنگ له سهر زارتان نه که وئی؟ ئه ی خو مان؟ ئه ی دو ست و دیونا س و خزم و که سی نیوشار و شه قام و و دووکان و بازار چی؟ ئه مانه هه ونین؟

له م قسانه هه لده به زمه وه، هه رگیز ئاوا له ناکا ودا قسه و باسما ن نه که بشته تته ئه م ئاسته. به لام دو ش دانا مینم و پییده لیم: ریباز، ریباز، سه ره کی و گرینگ ئه مه یه... له قولپه ی گریان ده داو ده لی: با پرۆینه وه، دایکم زور نه خو شه... با پرۆینه وه... باران وه ستاوه و ناباری. له چارداخه چکۆله ده رده که وین، شنه با ی ده مه و روژئاوا گالته به بالای گژو گیا و پرچی دارستان ده کا. له بانوانی دووردریژی نیوان دارودره خته وه به ره و جاده ی شار ده که رتینه وه. كه ژال دوا ده که وئی و پیتش ده که وئی. نه رم نه رم و خاوخاو، چه شنی ره وتی روینه ی که و، وه ک کاربله و ئاسک. به تایهت که له ژیر لیورا ئاوازیکی خه مین ده چری، جارجار دهنگی بری بهرز ده بیته وه و بریجار به شه رمه وه دزه نیگایه کم ده کا. ده نکه هه نار ده نک ده نک به سه ر گونایدا تلور ده بنه وه. ئاخ ده نگ و په نگ و روخساری ئه م کیژه چیم لیده کا؟ دل م داده که وئی، ده ماره کانم ره پ ده بن، ماسوولکه کانم ئاور ده گرن و... له دارستان و ده ره وه ی شار ده ترازیین و جاده ی شار زور زوو به په نجه چنگنه کانی ئیخه و به رو کمان ده گری و ده مانها ویتته ژیر سم و مست و چه پۆکی دیو و درنجی چیمه نتوو ئاسن و ئوتوتۆمبیل و هه لالا و زه ناو گوشاری شاره وه. ده که یه سهر شوسته و شه قامی شار و یه که م کۆلان. هه ور ته واوه تی ئاسمانی

نازانی دایکم نه خو شه؟ زۆریش نه خو ش... وه ک ورینه ده لیم: با، با... خو لیم پرسیه وه، ئه ی پیکه وه نه چو وینه ده واخانه و ده واو ده رمانان بو کری؟ ئه ی له گه ل دوکتوردا قسه مان نه کرد؟ ئه ی دوکتور نه یگوت چی نیسه، چاک ده بیته وه، ئه ی بریار و به لینی نیوان خو مان ئه وه نه بو که ته نگ و چه له مه و که ندو کۆسپی تاکه که سی خو مان نابی له وزه مان به ری؟ بیج له دایکت، دایکیشم نه خو شه دایکیشمان نه خو شه، ئه ی ئه و، ئه و پیتی ناوی؟ ئه ی ئه وان پیتی ناوی؟

ئه سیرنی روون و ئال و والی گه شی كه ژال له سهر گونای، ده وشانه وه ی دوو مروارییه له سهر په ره ی گوله باخی به ر نیگای خو ر. بیارینه، دایبارینه، قهیدی ناکا، جوانیشه و خهم و خو رپه شت له دل ده روا! نه رم و نیان له به ر خو مه وه ده یکه مه ورینه: كه ژال... كه ژال، په ره سیلکه ی بی لانه ودانه بینه به رچاو، ته نهایی و برسیتی و سه رما و سه خله تی زستان بو مه لان و هه ژاران بینه وه یاد، داوهرینی گه لا و رووت و قووت بوونه وه ی دارستان و باخ له پایز و زستاناندا به یادکه و بیر له تازیه باری و ره شپوشینی ئه مانه ش بکه وه، کۆیله ی نیو رکه ی ئاسن دوو پیت و سی پیت و زیاتر به کۆیله یی له رکه ی ئاسنا ده مپیته وه و جوانی و گۆرانی و هه موو خو شیه کی لی فه رامۆش ده بی، بو چی بیهرله دل که وته ی ماسی جوانی زه ریا به ده ست نه هه نکه وه ناکه ی؟ ئه سیرنی زولال و گه ش له چاوه کانی كه ژاله وه هه لده زنین و به مه زرای روخساریدا خو شه و خو ره ده که ن و شو راو که ده به ستن و داده بارین به سه ر په ره ی گول و گه لای گونادا و... چاوه کانی... چاوه کانی... بیده نگ و مات، جاروبار لییده روانم و بریجار ئه سیرنی سه رگونای ده سرم و دلی ده ده مه وه. ده ستیک به باسکیه وه ده گرم و ده ستیکم ده بیته پاپۆری سه رزه ریبای په خش و په ریشانی پرچه نه رمه که ی. بهرز و نزمبوونه وه و

داگرتوو، کەش و ههوا یهکی خۆله میبشی و سارد و دلتهنگ شالاو مان بۆ دیتنی. ههوری تووره تووسن و نه زۆک، یه لخی یه لخی به ئاسمانی شاردا ده خولینه وه، به لام که لکی نییه! نابنه باران و داینا باریتن. شاریکی پر له تۆز و خۆل و سرته و چه په و خه لک هه موو کز و بیدل و ده ماخ و مانوو. له کۆلانی مائی خۆباندا، که ژال سێ چوار جار به ئاشکرا و به دزه جووره نیگایه کم ده کا، ده م ده کاته وه قسه یه ک بکا و نایکا. له حانندی ده رگا که یاندا خولقی کم ده کا و ناکا. له گه لیدا ده چه م ژووری، بۆ هه والپرسینی دایکی. هه رکه ده چه نه ژووری دایکی، که ژال به جیمان دیتل و ده روا بۆ ژووریکی دیکه، زۆر سه هیره، دایکی نه خوش نییه!! دایکی که ژال هه والپرسییه کی سارد و سرم له گه لدا ده کا - به پیچه وانیه هه میسه - له پاشان به بی هیچ قسه و باسیک پیمده لئ: کورم ده توانی له دور ژاندا که ژال بخوازی و تا سه ری هه فته بیگو تزیه وه؟ ده زانم ناتوانی! ئافره ته، زایفه به، چاره ره ش ده بی، ئه مسال شو نه کا، ده بی پرچ و په لکه ی سپی له ماله باباندا به نویتته وه و هه ر بوو کی دایکی بی! خوازینی که ریکی باشی هه یه. پیکه اتووین! پیاوه پیاو، جوامیرو مه رد ئازابه، پیکه اتووین، که ژال رازییه. تۆش ده بی له سه ر چاره ره شی ئه و نه بی...

و خیزی ورد له سه ر و پۆتاک و چاوه کانم رۆده چن. ناهوشیاروون له کۆلانه لارووخواه خوارو خینچه کانی نیو شاردا ده خولیمه وه، هه ور به ئاسمانی شاردا دیتن و خه م و خه فته ده رژیننه ناخ و موخه وه و نایباریتن، به خۆم ده لیم: ئای له که ژال چی به سه ر هیناین؟ ئه ی بۆچی به نه یینی؟ هه وا ساردتری کردوه، له نیو دارستان به هار بوو، لیتره زستانه، هه وره کان دین و ده چن و ناباری و ناباری و ناباری، ئای له که ژال چی پیکردین؟ شۆرا له تاراوگه یه کی دووره، له مه نفایه، ئه نفال کراوه، دوور خراوه ته وه، به ندیی نیو ئوردو و گایه کی غه ربیستانه، شار به ده ر کراوه. ئای شۆرای غه نیمم له م ئه وینه دا! ئه ری ئه وین؟ ئه ری هاودل و هاوخه م و هاوکار یا غه نیم؟ ئای که ژال چۆنت پیکردین؟ له پاش ئه م هه موو چاوه روانییه ی ئیمه ی هاوه لت، ده ست له گه ل مله وریکی نامۆدا تیکه ل کرد و ئیمه ش؟... خۆتان خوش! شۆرا له تاراوگه شار به ده ره، من له ژیر چاودیریدا ده سته وه ستان کراوم و که ژال هه ردوو کمانی به چله پووشیک، به کاربایه کی نه ناسیاوی بگره نامۆ و بیانی فرۆشتوه. که ژال ئه وین بوو، ده سه لاتی بنه ماله و بیده سه لاتی ئیمه، زۆر زانیی غه نیم ده ستیان دایه که زه با روومه ت داده بری، له ته وای جیهاندا هه روه رزیک بی، لیتره زستانه زستان. هه وری خۆله میبشی هه ردی و گه وال گه وال زیاد ده کاو و گوکا ده کا. خوابکا دایباریتن، چ باران و چ تۆفان!

یا ئه لّالی ده کرد تۆفانیکی سامناک و به هیز ده هات و ئه م که لاهه کۆنه ی داده رووخاند و خورپه مه بارانیک گردگۆی زه وی له ناو سیلاو و لافاودا ده رشته ئه سفه له سافلینه وه. له پاش ئه م هه موو دیوا و ئاوات و چاوه روانییه، ئای که ژال چی پیکردین! ده با داباری، داباری، داباری، چ باران و چ تۆفان.

گویم له پاشماوه ی قسه کانی نییه، غه نیم به چه فتا جووت ده ست یه خه م ده گرن، به پال پیتوه نان و گورزی دلخوازی خۆبان له مائی دۆست وه درم ده نین. مۆته که چۆکی داوه ته سه ر دلّم، چنگنیککی شرو در به چنگ و نینۆخ سی و جه رگ و دل و هه ر هه موو هه ناوم هه لده کۆل و ریشال ریشالی ده کاو له ناخ و ده روومنه وه هه وایان ده داته ده ری. پشووم سواره و ته نگه نه فه س بوون برستی لیبریوم. تۆفانیکی به هیزی زیخ و خۆلای رفین رفین به جل و به رگ و هه موو ئه ندامه کانم ده کا و تۆز و خۆل